

Terugblikje Geheugenkoor Alkmaar 23 november 2018

Bij het losmaken van de spieren bereidt Gertje ons voor op het thema van vandaag: Zeemansliederen. We stampen op de grond en strekken de benen beurtelings naar voren en weer terug. Stevige zeebenen hebben we nodig.

*Storm op zee
De benen stevig op het dek
Het hoofd geheven in de nek
Storm op zee, ja
Storm op zee*

Maar om op zee te kunnen varen heb je meer nodig dan stevige zeebenen. Baarden zijn ook onontbeerlijk.

*Al die willen te kaap'ren varen
Moeten mannen met baarden zijn
Jan, Pier, Tjoris en Corneel
Die hebben baarden, die hebben baarden
Jan, Pier, Tjoris en Corneel
Die hebben baarden, zij varen mee
Al die ranzige tweebak lusten
Moeten mannen met baarden zijn
Jan, Pier, Tjoris en Corneel
Die hebben baarden, die hebben baarden
Jan, Pier, Tjoris en Corneel
Die hebben baarden, zij varen mee
Al die deftige pijpkens smoren
Moeten mannen met baarden zijn
Jan, Pier, Tjoris en Corneel
Die hebben baarden, die hebben baarden
Jan, Pier, Tjoris en Corneel
Die hebben baarden, zij varen mee
Al die de dood en de duivel niet duchten
Moeten mannen met baarden zijn
Jan, Pier, Tjoris en Corneel
Die hebben baarden, die hebben baarden
Jan, Pier, Tjoris en Corneel
Die hebben baarden, zij varen mee*

In de zevende regel van dit lied wordt gesproken over *tweebak*. Wat is dat eigenlijk? Tweebak is zeebeschuit of zeekaak, een dubbelgebakken harde deegkoek die lange tijd bewaard kan worden. In sommige vissersplaatsen is het bij de bakker nog steeds te koop. Voor wie het zelf eens wil bakken staat er een recept onder dit Terugblikje.

Stoer moet je ook zijn als zeeman. Michiel de Ruyter, één van Nederlands grootste zeehelden was dit zeker. Als knaap van tien beklom hij al tijdens bouwwerkzaamheden de torenspits van de Grote kerk van Vlissingen en ging hij aan de andere kant weer naar beneden. Wij bezingen zijn daden in het lied *In een blauw geruite kiel*.

*In een blauwgeruite kiel
Draaide hij aan 't grote wiel
De ganse dag
Maar Michieltjes jongenshart
Leed ondragelijke smart
A ach, a ach, a ach, a ach*

*Als matroosje vlug en net
Heeft hij voet aan boord gezet
Dat hoorde zo
Naar Oostinje, naar de West
Jongens dat gaat opperbest
Hojo, hojo, hojo, hojo*

*Daar staat Hollands admiraal
Nu een man van vuur en staal
De schrik der zee
'T is een Ruiters naar den aard
Glorierijk zit hij te paard
Hoezee, hoezee, hoezee, hoezee!*

Als je goed naar de teksten in de zeemansliedjes kijkt, zie je dat het vaak helemaal niet zo prettig en veilig was daar op zee. Veel zeelieden keerden niet terug van de vaart:

*Als de klok van Arnemuiden
Welkom thuis voor ons zal luiden
Wordt de vreugde soms vermengd met droefenis
Als een schip op zee gebleven is*

*Wendt het roer! We komen thuis gevaren
Rijk was de buit maar lang en zwaar de nacht
Land in zicht! En onze ogen staren
Naar de kust, die lokkend op ons wacht*

*Rijke zee, waarvan vissers dromen
Want jij geeft brood aan man en vrouw en kind
Wrede zee, jij hebt zoveel genomen
In jouw schoot rust menig trouwe vriend*

Marja weet wel waarom veel schepen vergingen. Het staat beschreven in het vers dat zij voordraagt.

*Er is een schip gezonken, vol bier en brandewijn.
De maten waren dronken en ook de kapitein.
Er is een schip gezonken, vol bier en brandewijn.
Ik weet nog goed hoe ze uit Rotterdam vertrokken,
Die ouwe schuit zat boordevol met alcohol.
En ze hebben met z'n allen nog staan zwaaien
en nu zijn ze met z'n allen naar de haaien.
Maar ze wisten wat er in de sterren staat:
Dat een drankschuit vroeg of laat ten onder gaat.
Ik zit nog vaak in dat cafeetje aan de haven*

*en stel me voor hoe dat aan boord moet zijn geweest.
En ze zaten met z'n allen aan de jajem
en verdwenen met z'n allen in de majem
Maar ze wisten wat er in de sterren staat:
Dat een drankschuit vroeg of laat ten onder gaat.
Dus als ook jij een keer op zee zou willen varen,
Kijk dan goed uit met de bemanning van die schuit.
Want met de drank begint ook altijd het gedonder,
Zo sta je boven en zo lig je d'r weer onder.
Maar ook jij wist wat er in de sterren staat:
Dat een drankschuit vroeg of laat ten onder gaat.
Er is een schip gezonken, vol bier en brandewijn.
De maten waren dronken en ook de kapitein.
Er is een schip gezonken, vol bier en brandewijn.*

We hebben vandaag een gast, Ilse. Zij heeft haar viool meegenomen en speelt veel liedjes mee. Solo speelt ze twee menuetjes van Bach. Dan zingen we het lied Het Zandmannetje van Brahms. Als we uitgezongen zijn speelt Ilse gewoon door. We herkennen het bekende wiegenliedje van Brahms dat ook uit veel speeldoosjes klinkt. Zo'n rust opeens.

Deze rust duurt maar even. Bij het zingen van het lied *Daar in dat kleine café aan de haven* is het een en al vrolijkheid en dansen we vrolijk. Wij hebben betere dansbenen dan zeebenen.

*Daar in dat kleine café aan de haven
Daar zijn de mensen gelijk en tevrede
Daar in dat kleine café aan de haven
Daar telt je geld of wie je bent, niet meer mee
De toog is van koper toch ligt er geen looper,
de voetbalclub hangt aan de muur
De trekkast die maakt meer lawaai dan de juke-box,
een pilsje dat is d'r niet duur
Een mens is daar mens rijk of arm 't is daar warm,
geen monsieur of madame maar W.C.
Maar 't glas is gespoeld in het helderste water,
ja 't is daar een heel goed café*

Er is nog tijd voor een verzoeknummer. En zo eindigen we deze zeemansmiddag in de jungle.

*In de jungle
De grote jungle
The lion sleeps tonight
In de jungle
De grote jungle
The lion sleeps tonight
Refrein:
Awene weg awene weg awene weg awene weg 2x*

Groet,
Marja Ruts

Zeebeschuit uit Oostende:

1 kg bloem; 350 g water

7 g zout; 7 g suiker; 8 g boter

Kneed de ingrediënten tot een vast, homogeen deeg. Rol het uit, draaien, opvouwen en opnieuw uitrollen, dit enkele malen. Steek het deeg uit in platte koekjes en bak ze ca. 15 minuten in een voorverwarmde oven (200 °C). Bewaar ze afgekoeld in een goed afsluitbare (beschuit)bus of weckfles.